Шыфр:_______________________

Колькасць балаў:_______________

Месца:__________________

Зацвярджаю

Намеснік старшыні
арганізацыйнага камітэта
намеснік Міністра адукацыі

_______________ В.А. Будкевіч

25 снежня ________ 2012 года

III ЭТАП XXIX РЭСПУБЛІКАНСКАЙ АЛІМПІЯДЫ ПА ВУЧЭБНЫХ ПРАДМЕТАХ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА» І «БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА»

КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень, 2013 г.

10 клас

Заданні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Усяго
Балы											

Варыянт І

Заданне 1. Перакладзіце на беларускую мову сказы з рускім словам *нет*.

Максімальная колькасць балаў – 5.

Сказы на рускай мове	Адпаведнікі сказаў на беларускай мове
1) *Нет* сомнения в том, что…	
2) *Нет* чтобы помочь! Сел и сидит!	
3) В библиотеке *нет* этой книги.	
4) *Нет*, ты только посмотри!	
5) Его всё *нет* и *нет*.	

Заданне 2. Падкрэсліце ў кожным радзе слова(ы) з арфаграфічнымі памылкамі.

Максімальная колькасць балаў – 6.

1) д’ябал, між’ярусны, Пракоф’еў, бар’ер, іньекцыя;
2) энтузіазм, спецыяльны, меліярацыя, дыалект, асацыяцыя;
3) радыёантэна, восьмігадовы, баепрыпасы, саракагоддзе, водасховішча.

Заданне 3. Пастаўце дзеясловы ў форме загаднага ладу адзіночнага і множнага ліку.

Максімальная колькасць балаў – 5.

Узор: спаць – спі, спіце.

Неазначальная форма дзеясловаў	Загадная форма дзеясловаў	
	Адзіночны лік	Множны лік
1) дзякаваць		
2) ашчаслівіць		
3) ліць		
4) секчы		
5) накрыць		

Заданне 4. Перакладзіце фрагмент з пасляслоўя Францыска Скарыны да кнігі "Руф" на сучасную беларускую мову (неабавязкова перакладаць літаральна, дастаткова перадаць асноўную думку).

Максімальная колькасць балаў – 5.

Доконана ест книга Руф, выложена и вытиснена повелением и працею ученаго мужа Франциска Скорины из славнаго града Полоцка, в лекарстве и в науках доктора, у великом месте Празском тысещи пятистех и девятинадесяти Богу в Троици единому и матери его со всими святыми ко чти и людем посполитым к науце.

Заданне 5. Падкрэсліце словы, у якіх адсутнічае прыстаўка.

Максімальная колькасць балаў – 5.

Агарод, агурок, агучваць, адкладваць, адліга, адцяць, адчуваць, ажыць, ажына, азімыя.

Заданне 6. Растлумачце значэнне словазлучэнняў.

Максімальная колькасць балаў – 5.

словазлучэнне	значэнне
1) *зорка* першай велічыні	
2) пуцяводная *зорка*	
3) узыходзячая *зорка*	
4) хапаць *зоркі* з неба	
5) нарадзіцца пад шчаслівай *зоркай*	

Заданне 7. Запішыце названыя знакі прыпынку ў храналагічнай паслядоўнасці іх ўвядзення ў пісьмовую практыку ўсходніх славян: *двукроп'е (:), клічнік (!), працяжнік (—), пытальнік (?), шматкроп'е (…).*

Максімальная колькасць балаў – 5.

Час увядзення	Знак прыпынку
1) канец XV ст.	
2) канец XVI ст.	
3) канец XVII ст.	
4) сярэдзіна канец XVIII ст.	
5) канец канец XVIII ст.	

Заданне 8. Адкажыце на пытанні віктарыны.

Максімальная колькасць балаў – 4.

1. Каго з беларускіх пісьменнікаў называлі "наш Вальтэр Скот"?

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ: ____

2. Запішыце прапушчанае імя героя верша М. Багдановіча.

_______________, *доктар лекарскіх навук,*

У доўгай вопратцы на вежы сочыць зоры,

Яны спрыяюць! Час!...

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ: ____

3. З кім развітваецца А. Куляшоў у вершы "Бывай…"?

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ: ____

4. Які вобраз у трылогіі "На ростанях" становіцца сімвалам раз'яднанасці Лабановіча і Ядвісі, узмацняе адчуванне адзіноты герояў?

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ____

Заданне 9. Каму з пералічаных герояў "Раскіданага гнязда" Янкі Купалы належаць наступныя словы? Суаднясіце прыведзеныя выказванні з адпаведнымі персанажамі. Адказ запішыце ў форме спалучэння ***"лічба–літара"*** (напрыклад, 6-е).

Максімальная колькасць балаў – 7.

1.	*"Трэба праўды шукаць не тапаром, а розумам".*	**а.** Зоська
2.	*"Калі кідаў сягоння на бацькаў труп зямлю, то мне здавалася, што ...засыпаю самога сябе, сваё шчасце, свае леты маладыя...".*	**б.** Сымон
3.	*"Час, Сымоне, час!.. Агляніся, Сымоне!.. Успомні матку, сястру сваю ўспомні... і тую вяроўку, на якой бацька твой павесіўся!".*	**в.** Лявон
4.	*"Чалавек страляе, а чорт кулю носіць".*	**г.** Марыля
5.	*"Ці з багатым беднаму судзіцца? Пакуль з багатага пух, то з беднага дух".*	**д.** Незнаёмы
6.	*"Я пайду папрашу іх, можа..."*	**е.** Старац
7.	*"А я ўсё-такі пайду адгэтуль на кожны выпадак. Каб іх паляруш!"*	**ж.** Данілка

ПРАВІЛЬНЫ АДКАЗ____

Заданне 10. Вызначце вершаваны памер прыведзеных ніжэй радкоў. Назавіце аўтара і літаратурны твор, з якога ўзяты гэтыя радкі.

Максімальная колькасць балаў – 3.

Буду ў далёкім краю я нудзіцца,
У сэрцы любоў затаіўшы сваю;
Кожную ночку на зорку дзівіцца
Буду ў далёкім краю.

Аўтар твора	Назва твора	Вершаваны памер твора